

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş** tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **23.05.2025**

Gülüstan Kılıç KOÇYİĞİT

Kars Milletvekili

Kars'ın Susuz ilçesine bağlı Büyükçatak Afet Evleri Köyü'nde, 14 Nisan 2025 gecesi 20 yaşındaki Hazal Mengüverdi, eşi Emre Mengüverdi tarafından boğularak katledildi. Geride ise henüz iki yaşında bir çocuk kaldı. Katliamın ardından fail gözaltına alındı ve tutuklandı. Ancak Hazal'ın geride bıraktığı çocuğun korunması konusunda devletin yükümlülüklerini yerine getirmediği açıkça ortadadır. Bu çocuk, annesini katleden failin ailesine teslim edilmiştir.

Öte yandan failin ailesine dair daha önce, 7 aylık hamile genç bir kadının öldürülmesi de dahil olmak üzere, ciddi iddialar kamuoyuna yansımıştır. Alınan bu karar; ne kamu vicdaniyla, ne insan hakları hukukuyla, ne de Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle bağdaşmaktadır.

Hazal Mengüverdi, failin kıskançlık bahanesiyle sistematik şiddet uyguladığı, tehdit ettiği ve sonunda canına kast ettiği binlerce kadından yalnızca biridir. 2024 yılında erkekler en az 378 kadını ve 43 çocuğu öldürdü. Aralarında trans kadınların da bulunduğu en az 282 kadının ölümü ise "şüpheli" olarak kayıtlara geçti. Basına yansıyan bilgilere göre, en az 18 kadın, hakkında koruma kararı, uzaklaştırma tedbiri ya da benzeri talepler bulunmasına rağmen öldürüldü. Yalnızca Nisan ayında dahi en az 36 kadın ve iki çocuk erkekler tarafından katledildi. Sadece Kars'ta son birkaç ay içinde üç kadın öldürüldü. Bu veriler, şiddetin boyutunu ve sistemin kadınları korumadaki yetersizliğini tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır.

Hazal Mengüverdi'nin çocuğu, cinayet gecesi annenin ölüm haberinin hemen ardından devlet koruması altına alınacağına, failin ailesine teslim edilmiştir. Bu karar, çocuğun yüksek yararını gözetmekle yükümlü olan kamu kurumlarının görevini ihlal ettiğini açıkça göstermektedir.

Taraf olduğumuz Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 3. maddesi açıktır: "*Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan tüm eylemlerde çocuğun yüksek yararı esas alınacaktır.*"

İstanbul Sözleşmesi'nin 26. maddesi uyarınca, *şiddete tanık olan çocuklar doğrudan etkilenmiş sayılmalı ve failin etkisinden uzaklaştırılmalıdır.* Ancak mevcut uygulamada çocuk, failin etkisi

altındaki bir ortama bırakılarak açıkça yeniden travmatize, ihmal ve istismar edilme riskiyle karşı karşıya bırakılmıştır.

Anayasa'nın 10. ve 41. maddeleri, devletin *aileyi ve çocuğu koruma yükümlülüğü*nü açık biçimde tanımlar. İstanbul Sözleşmesi'nin 5. maddesi ise devletin, özel alandaki şiddet dahil olmak üzere, her türlü şiddeti önlemekle yükümlü olduğunu belirtmektedir. Ancak görüyoruz ki devlet, "Aile Yılı" ilan ettiği bu yılda hem kadınları şiddetten koruyamamakta hem de çocukların üstün yararını gözetmemekte, güvenli bir ortamda yaşam hakkını dahi temin edememektedir.

Hazal Mengüverdi'nin sistematik erkek şiddeti sonucu hayatını kaybetmesinin ardından, geride kalan çocuğun failin ailesine teslim edilmesi, çocuk koruma sistemindeki derin yapısal sorunları bir kez daha ortaya koymuştur. Bu karar, çocuğun yüksek yararı ilkesine açıkça aykırıdır ve hem çocuk haklarının hem de kadına yönelik şiddetle mücadelede toplumsal sorumluluğun ihlalidir.

Bu bağlamda, çocuğun derhal failin ailesinden alınarak uzman psikologlar ve sosyal hizmet uzmanlarının rehberliğinde, psikososyal ihtiyaçlarını önceleyen alternatif bir koruma sistemine dahil edilmesi gerekmektedir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, çocukların yerleştirilmesine dair alınan kararlarda şeffaflığı esas almalı; dosyalara konulan gizlilik kararları kamuoyunun denetim hakkını ortadan kaldıracak biçimde istismar edilmemelidir.

Kars'ta art arda yaşanan kadın cinayetleri karşısında yetkili kurumlar sorumluluklarını yerine getirmelidir. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulları yerel düzeyde etkinleştirilmeli; başta Kars olmak üzere tüm illerde nitelikli sığınma evleri ve çocuk izleme merkezleri hızla artırılmalıdır.

Ayrıca failin ailesi hakkında geçmişte benzer suçlara karıştıkları yönündeki iddialar ciddiyle ele alınmalı; bu çerçevede aile içi azmettirme veya şiddeti teşvik gibi olasılıklar titizlikle soruşturulmalıdır. Adli süreçler yalnızca bireysel faille sınırlı kalmamalı; olası yapısal suç ilişkileri de açığa çıkarılmalıdır.

Bu tür hak ihlallerinin tekrarlanmaması için, çocukların fail ailelere teslim edilmesini önleyecek, çocuk hakları alanında uzmanlaşmış bağımsız bir Çocuk Koruma Kurumu'nun kurulması elzemdir.

Son olarak, Türkiye'de kadına yönelik şiddetin durdurulabilmesi için İstanbul Sözleşmesi'ne yeniden taraf olunmalı; 6284 sayılı Kanun ise tüm hükümleriyle eksiksiz ve etkin biçimde uygulanmalıdır.

Bu bağlamda;

1. Hazal Mengüverdi'nin çocuğunun, annesini öldüren failin ailesine teslim edilmesi kararı kim(ler) tarafından, hangi uzman görüşleri alınarak ve hangi hukuki dayanakla verilmiştir?

o Bu kararın alınmasında kullanılan raporların içerikleri nelerdir?

o Bu karar öncesinde çocuğun yüksek yararına ilişkin bağımsız bir çocuk psikoloğu veya sosyal hizmet uzmanı tarafından hazırlanmış bir değerlendirme mevcut mudur?

2. Failin ailesi hakkında daha önce basına yansıyan ağır şiddet suçu iddialarına rağmen çocukların bu ailelere teslim edilmesi hangi kriterlere göre uygun görülmüştür?

o Bakanlığınızın çocuk tesliminde referans aldığı "aile içi şiddet öyküsü", "şiddet faillerine yakınlık" gibi kriterler mevcut mudur?

3. Çocuğun teslim edildiği aileye ilişkin daha önce yürütülmüş herhangi bir idari veya adli inceleme, sosyal inceleme raporu, sosyal hizmet değerlendirmesi ya da çocuk koruma değerlendirmesi mevcut mudur?

4. 2018–2025 yılları arasında (yıllara göre ayrı ayrı olmak üzere) Türkiye genelinde:

o Annesi erkek şiddeti sonucu yaşamını yitiren kaç çocuk bulunmaktadır?

o Bu çocukların kaç failin ailesine teslim edilmiştir?

o Kaç daha sonra yeniden devlet korumasına alınmıştır?

o Bu çocukların yaş, cinsiyet, illere göre dağılımı nedir?

5. Aynı dönem içinde annesi erkek şiddeti sonucu öldürülen ve devlet koruması altına alınan çocuklara yönelik:

o Bakanlığınız tarafından sunulan psikososyal destek hizmetlerinden yararlanan çocuk sayısı kaçtır?

o Bu hizmetler ne sıklıkla, ne kadar süreyle ve hangi kurumlarda verilmiştir?

o Bu çocuklara yönelik bireyselleştirilmiş bakım planları hazırlanmış mıdır? Hazırlandıysa içeriği nedir?

6. Kars iline özel olarak:

o 2018–2025 yılları arasında kadın cinayetleri sonucu kaç çocuk yetim kalmıştır?

o Bu çocukların kaç failin ailesine, kaç devlet korumasına, kaç ise başka aile bireylerine teslim edilmiştir?

o Kars'ta çocuk izleme merkezi bulunmakta mıdır? Yoksa, bu tür kriz durumlarında çocuklara psikososyal destek nasıl sağlanmaktadır?

7. Çocuğun yüksek yararına açıkça aykırı olan kararlar alındığında, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesindeki iç denetim mekanizmaları ne zaman ve nasıl devreye girmektedir?

o 2018–2025 yılları arasında bu kapsamda yapılan iç denetim sayısı kaçtır?

o Bu tarihlerde “yanlış yerleştirme” nedeniyle açılmış herhangi bir idari soruşturma mevcut mudur?

8. Bakanlığınızın çocuk yerleştirme kararlarına ilişkin dosyalarda sıklıkla uyguladığı “gizlilik kararı” uygulaması hakkında:

o Bu kararlar hangi durumlarda alınmaktadır?

o Bu uygulamalar kamu denetimi ve sivil toplumun izleme işlevi bakımından hangi sınırları doğurmaktadır?

9. İstanbul Sözleşmesi’nin 26. maddesi, şiddete tanıklık eden çocukların doğrudan etkilenmiş sayılması ve failin etkisinden uzaklaştırılmasını öngörmektedir.

o Bakanlığınız bu hükmü uygulamakta mıdır?

o Çocukların fail veya fail ailesiyle temasını sınırlayan uygulamalar nelerdir?

o Bu konuda yürürlükte olan protokoller veya hizmet standartları nelerdir?

10. Kadın cinayetlerinin ardından çocukların yerleştirilmesinde aile temelli bakım modelleri mi yoksa kurum bakım modelleri mi önceliklidir?

o Bakanlığınız bu tercihi hangi kriterlere göre yapmaktadır?

o Aile temelli bakımın tercih edildiği durumlarda nasıl bir izleme ve denetim süreci yürütülmektedir?

11. Çocukların, şiddet faillerinin ailelerine teslim edilmesini sistematik olarak önleyecek, çocuk hakları alanında uzmanlaşmış bağımsız bir Çocuk Koruma Kurumu kurulmasına ilişkin Bakanlığınızın bir çalışması veya görüşü mevcut mudur?